

TIVOLI vredenBURG UTRECHT
ZONDAG 9 JUNI 2019 | 15.00 uur

JOHAN^{DE}MEIJ

SYMPHONY 5

return TO MIDDLE EARTH

HARMONIE ST. MICHAËL VAN THORN
IVAN MEYLEMANS DIRIGENT

BRABANT KOOR
LOUIS BUSKENS DIRIGENT

CLAUDIA COUWENBERGH SOPRAAN
HANS DE JONG ALTSAXOFOON

MARCO PUTZ (1958)
TIME FOR OUTRAGE

De hedendaagse Luxemburgse componist Marco Pütz componeerde *Time for Outrage* in 2014. De titel is ontleend aan een essay van de Franse diplomaat Stéphane Hessel, getiteld 'Indignez-vous', met daarin de boodschap dat je als mens binnen je eigen mogelijkheden in actie moet komen tegen onrecht en misstanden in de wereld. In de woorden van de componist: "Ik ben me er terdege van bewust dat ik met muziek de crisis niet kan verminderen, laat staan helemaal oplossen. Maar ik heb wel het recht om als burger mijn verontwaardiging kenbaar te maken. Als muzikant doe ik dat in mijn muziek." Pütz realiseert zich dat het een ongelijke strijd is. Daarom probeert hij zijn eigen machteloosheid met wat sarcasme te verdoezelen. Dat komt met name naar voren in het derde deel (*Rock the Culprits*): de schuldigen worden niet bestraft maar aan rockmuziek blootgesteld. Het eerste deel (*Breaking Silence*) begint bijna griezelige stil. Die stilte wordt in een breed opgebouwd crescendo en muzikaal hoogtepunt verbroken, om daarna weer tot zwijgen te komen. De verontwaardiging lijkt te verstommen. In het tweede deel (*Troubled*) verklankt de componist de angst en de onrust van de mensen. Dan volgt het snelle derde deel waarin de schuldigen tot aan het einde meedogenloos en zonder ophouden worden opgejaagd. De drie delen gaan zonder onderbreking in elkaar over.

JOHAN DE MEIJ (1953)
**OMAGGIO A
FEDERICO FELLINI**
VOOR ALTSAXOFOON EN HARMONIEORKEST
HANS DE JONG ALTSAXOFOON

Harmonie St. Michaël van Thorn en altsaxofonist Hans de Jong nemen u onder leiding van de componist mee naar de surrealistische droomwereld van de Italiaanse filmmaker Federico Fellini (1920-1993). Zijn belangrijk-

ste eerste invloeden (volgens hem zelf) waren cinema, circus, seks en spaghetti. Deze thema's vormen de basis voor het theatrale muzikale vierluik waarin de altsaxofoon als de personificatie van de circusclown de hoofdrol vertolkt. De clown twijfelt voortdurend: wil hij meespelen in de circusband of met het grote klassieke orkest. Hij verplaatst zich elegant over de Bühne van make-uptafel naar de sofa en maakt vanuit het podium met het grote orkest uitstapjes naar het circusorkest dat ergens op een andere plek onafhankelijk van het orkest plichtmatig circusdeuntjes speelt.

SERGEI PROKOFIEV (1891-1953)
SUITE - ECHOES OF WAR -

ERIK SOMERS Arrangement

Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog in 1941 verbleef Prokofiev met zijn vrouw in de buitenwijken van Moskou. De Duitse bombardementen waren hevig en angstaanjagend. Onder de indruk hiervan begon hij met het schrijven van zijn opera *Oorlog en Vrede* (*War and Peace*, opus 91), gebaseerd op de gelijknamige roman van Tolstoj die zich afspeelt tijdens de strijd van de Russen tegen de Franse legers van Napoleon. Tegelijkertijd componeerde Prokofiev de symfonische suite 'The Year 1941'. Hierin verbeeldde hij zijn eigen oorlogsindrukken en de angst van de Russische bevolking voor de voortdurende nachtelijke Duitse beschietingen en bombardementen. Beide werken zijn thematisch en compositorisch zeer aan elkaar verwant. Onder de noemer 'Echoes of War' stelde Erik Somers, arrangeur en assistent-dirigent van Harmonie St. Michaël van Thorn, uit deze 'oorlogsmuziek' van Prokofiev een driedelige suite samen en bewerkte die voor groot harmonieorkest. De delen zijn: 1. *Battle* (uit *The Year 1941*); 2. *At Night* (uit *The Year 1941*); 3. *Finale: Battle & Victory* (uit *War and Peace*).

Pauze

JOHAN DE MEIJ (1953)

SYMFONIE nr. 5
RETURN TO MIDDLE EARTH
NederLandse PremiÈre

BRABANT KOOR
DIRIGENT LOUIS BUSKENS

CLAUDIA COUWENBERGH
SOPRAAN

Na 30 jaar keert componist Johan de Meij terug naar Midden-Aarde, de betoverende mythologische wereld van Tolkien. Alhoewel er enkele subtiele thematische verwijzingen zijn naar zijn monumentale eerste symfonie The Lord of the Rings uit 1988 tapt De Meij in zijn vijfde symfonie uit een andere muzikaal vaatje. Er is dit keer een belangrijke rol weggelegd voor een solo sopraan en gemengd koor. Tegen de achtergrond van meeslepende instrumentale motieven en effecten zingen koor en sopraan in Ikorin, één van de Elventalen die Middel Aarde rijk is. Ook de Orcs en ander gespuis komen aan bod, maar die bedienen zich van rauwe kreten in hun eigen taal, ook wel black tongue genoemd.

Harmonie St. Michaël van Thorn, Brabant Koor en sopraan Claudia Couwenbergh vormen onder leiding van maestro Ivan Meylemans de topbezetting die de Nederlandse première verzorgt van deze fantasierijke nieuwe compositie van De Meij.

De 5e symfonie bestaat uit zes delen:

1. Miri na Fëanor (Juwelen van Fëanor)
2. Tinúviel (Nachtegaal)
3. Ancalagon i-môr (Ancalagon de Zwarte)
4. Arwen Undómíel (Avondster)
5. Dagor Delothrin (De Oorlog van Gramschap)
6. Thuringwethil (Vrouw van Geheime Shaduw)

1.
MIRI NA FËANOR
JUWELEN VAN FËANOR

Vóór de schepping van de maan en de zon werd de wereld van Arda verlicht door het licht van de twee bomen: glanzende Telperion en gouden Galadlóriel. Ze gloeiden om beurten, dus er was nooit duisternis in de Onsterfelijke Landen. De grote Noldorin ambachtsman, Fëanor, ving het licht van de kristallen bomen, silima en maakte drie prachtige juwelen en claimde ze als de schatten van zijn huishouden. De diefstal van deze juwelen door de afvallige god Morgoth versnelde alle rampzalige gebeurtenissen van het eerste tijdperk van Beleriand en van Midden-Aarde in de daaropvolgende eeuwen.

2.
TINÚVIEL
NACHTEGAAL

Tinúviel, dochter van Melian de Maia en Thingol van Doriath, en haar sterfelijke geliefde, Beren, slaagden erin om een van de juwelen van Fëanor uit Morgoth's kroon te stelen. Thingol had deze heldhaftige daad beschouwd als de bruidsschat voor de hand van zijn dochter, zonder te verwachten dat Beren zou slagen. Hij slaagde echter wel met de hulp van Tinúviel - maar Carcharoth, de grote wolf van Angband, slikte het juweel én de hand van Beren in toen het stel ontsnapte. Later, toen Carcharoth Beren doodde, en op zijn beurt werd gedood, het juweel intact uit zijn karkas werd teruggevonden, stierf Tinúviel van verdriet en volgde haar geliefde naar de Hallen van Mandos. Daar bezong ze haar verdriet tegen de God van de Doden, om in ruil voor haar eigen onsterfelijkheid met Beren terug te keren uit de dood.

3. **ANCALAGON I-MÔR** **ANCALAGON DE ZWARTE**

De grootste van Morgoth's gevleugelde draken, Ancalagon, werd verslagen in De Oorlog van Gramschap door Eärendil the Mariner (gehuwd met Elwing, de kleindochter van Tinúviel). Eärendil slaagde er in naar de Onsterfelijke Landen te varen met behulp van het licht van het Juweel van Fëanor, dat zijn vrouw had geërfd. Daar overtuigde hij de Valar om voor de volkeren van Midden-Aarde op te komen in hun oorlog tegen Morgoth. Hij bevocht Ancalagon in de lucht boven het bolwerk van Morgoth. De val van de draak verpletterde de torens van Thangorodrim en onderstreepte de uiteindelijke nederlaag van Morgoth.

4. **ARWEN UNDÓMIEL** **AVONDSTER**

Arwen was een directe afstammeling van Tinúviel. Er werd gezegd dat Arwen er net zo uitzag als haar bet-overgrootmoeder. Als koningin van Gondor beschouwde Arwen haar sterfelijkheid, gekozen uit liefde voor de sterfelijke Aragorn, een leven van liefde versus een eeuwigheid zonder liefde.

5. **DAGOR DELOTHRIN** **DE OORLOG VAN** **GRAMSCHAP**

De gastheer van de Valar marcheerde vanuit de Onsterfelijke Landen in het uiterste Westen en riep alle Elfen en Mannen op om zich aan te sluiten en de krachten tegen Morgoth te bundelen. De strijd duurde vijftig jaar, maar uiteindelijk werden Morgoth's vuurduivels en de Orks-legioenen vernietigd. Eärendil verscheen in de

lucht in zijn vaartuig Gwinglyth, samen met Thorondor, koning van de adelaars, en de strijd brak uit tussen alle vliegende wezens. Morgoth werd achtervolgd in zijn mijnen en uiteindelijk gevangen genomen, vastgebonden met een onbreekbare ketting gemaakt van tilkal en in de Tijdloze Leegte voorbij de Muren van de Wereld geworpen, om daar te blijven tot het breken van de wereld.

6. **THURINGWETHIL** **VROUWE VAN GEHEIME** **SCHADUW**

Niemand weet hoe Thuringwethil, de vampier-dienaar van Morgoth, stierf, maar Tinúviel droeg haar op om op haar zoektocht met Beren de juwelen van Fëanor van Morgoth's kroon te stelen. Maar terwijl ze wegreed om zich bij haar geliefde Beren aan de poorten van Angband te voegen, voelde Tinúviel dat de aanwezigheid van de vleermuisvrouw nog steeds in haar huid aanwezig was, genietend van de vrijheid van die laatste vlucht.